

17.08.2023

Siikajoen kunta/Kunnanhallitus
Virastotie 5A
92400 RUUKKI
kunnanvirasto@siikajoki.fi

Viite Lausuntopyyntöne 16.6.2023

Lausunto, Siikajoen Meijerisaaren asemakaavan muutosluonnos

Pohjois-Pohjanmaan museolta on pyydetty lausuntoa liittyen Siikajoen Meijerisaaren asemakaavan muutosluonnokseen. Tämä lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä sekä maisemaa.

Meijerisaari on Siikajoessa sijaitseva saari Siikajoen Keskikylällä. Saari on paikallishistoriallisesti merkittävä liikenteellinen ja teollinen keskuspaikka. Sillan kiviarkut hallitsevat näkymää joen ylitse. Nykyisin alueella on kolme asuntoa. Saaren pohjoisosassa sijaitseva mylly ei ole käytössä.

Asemakaavan muutoksella muodostuvat Siikajoen Keskikylän asemakaavan korttelit 56, 57 ja 58 sekä niihin liittyvät tie-, katu- ja virkistysalueet. Kaavamuuotosalueen pinta-ala on n. 3,4 ha. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on laatia ajantasainen asemakaava, joka vastaa kunnan maankäytön kehittämisen tarpeisiin. Asemakaavamuutoksella lisätään erityisesti väljää vesistön äärellä sijaitsevaa pientalotonttitarjontaa.

Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Alueella on voimassa myös vuonna 2003 vahvistunut Siikajoen osayleiskaava sekä 2005 hyväksytty asemakaava. Yleis- ja asemakaavatyöhön liittyen on laadittu runsaasti selvityksiä, joita on hyödynnetty myös asemakaavatyössä. Alueelta on tehty mm., kulttuuriympäristö- ja luontoselvitykset.

Voimassa olevassa asemakaavassa saarelle on osoitettu 11 tonttia. Tämän kaavan osalta uusia rakennuspaikkoja ei ole toteutunut kuin 1 kpl. Saadun palautteen perusteella kaavaa kehitettiin ja tontteja vähennettiin ja suurennettiin. Nyt ehdotetulla asemakaavalla muodostuu kaikkiaan 4 rakennuspaikkaa, 2 länsirannalle ja kaksi meijerin eteläpuolelle itärannalle.

Suunnittelualueella on kolme sr-1 merkinnällä suojeltua rakennusta 1910-luvulta: Meijeri, meijerin asunto ja kellari. Suojelumääräys kuuluu: *Suojeltava rakennus. Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai kyläkuvallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa ilman MRL 127§:ssä tarkoitettua lupaa. Rakennukseen tai sen lähiympäristöön ei saa tehdä sen rakennustaiteellista, kulttuurihistoriallista tai kyläkuvallista arvoa alentavia muutoksia tai korjauksia.*

Meijerisaari on osa maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta *Siikajoen suun kulttuurimaisema*. Meijerisaari on myös inventoinnin (2015) yhteydessä arvoitettu

Pohjois-Pohjanmaan museo

PL 26, 90015 Oulun kaupunki | Käyntiosoite: Ainolanpolku 1, 90130 Oulun kaupunki
Puhelin: 044 7037 161 (palvelupiste), 050 3166 497 (toimisto)
Y-tunnus: 0187690-1 | www.ouka.fi/ppm

17.08.2023

maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueeksi. Samassa inventoinnissa saaresta on osoitettu kaksi maakunnallisesti arvokasta rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta: Myllylä sekä Siikajoen Osuusmeijeri. Kohteista Myllylä jää kaavamuutosalueen ulkopuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan museo katsoo, että Meijerisaaren kaltainen herkkä kulttuuriympäristö kestää kaavaluonnoksessa ehdotetun määrän uudisrakentamista ilman, että kulttuuriympäristöön tai maisemaan liittyvät arvot vaarantuvat. Pohjois-Pohjanmaan museo pitää tärkeänä, että suunnittelun tarkentuessa myös laadulliset seikat sovitetaan asianmukaisesti Meijerisaaren ympäristöön. Havainnekuvin esitetyt historiallisesta puutalomiljööstä lainaavat talomallit ja kylänraitti voisivat olla hyvä lähtökohta suunnittelulle. On myös tärkeää, että alueen vehreä luonnonmaisema säilyy.

Pohjois-Pohjanmaan museon näkemyksen mukaan rakentamistapaohjeet ovat hyvä keino ohjata uudisrakentamista Meijerisaaren kaltaisessa ympäristössä mutta myös laajemmin Siikajoen suun maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Sama huomio on tehty myös kaavaselostuksessa. Tästä syystä museo suosittelee rakentamistapaohjeen laatimista.

Suojeltujen rakennusten mahdollisiin korjauksiin ja tulevaan käyttöön (toimisto, käsityöverstas, kesäkahvila ja myymälä) liittyvä kirjaus on riittävä.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavamuutokseen.

Juhani Turpeinen
Kulttuuriperintötyönjohtaja (vt.)

Samuli Paitsola
Rakennustutkija

Tiedoksi:

Museovirasto / Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelu
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Alueidenkäyttöyksikkö